

D W Y O

E R D D I

NEWYDDION

O gwynfan i'r *Cymry* o golled am
Arian Cochion, oedd yn peru llawenydd o'i de-
; agi chwanegu ar eu galar mae'r hên Chw-
inioge yn myned ar fyrr i *Lundain* i'w hail-
seinio.

O ddeusfyfiad hên bochadur am gymmorth
W cyn ei ddiwedd.

T R E F R I W,

grapwyd, gan Dafydd J. tros H. Owen.

[1779]

DYDD LLUN Y BORE

O CH alar pob dŷn sy'n ddygn ymddigio
 Sy'n cario 'r *Pres Coch*;

O waith plant y Cythrael ar uchel ddrwg rôch
 Am wneud tros ben rhi o rheini yma iw rhann
 I blannu drwg bla;

Y'mysc ... nid oes Ddime ddâ:

Pob Siop ... glan siapus sy'n riwlio'n gwerylus

Y *Dafarn wraig* lân fedrus sy'n glwyfus dan glw

Mae'r *Person* a'r *Glochydd* y nadu 'n aned dydd

At *Croswr Melnydd* anufudd eu nwy

Ni welir un *Creswr* na mwynwr côch mwy

'Rhen *Botiwr* sy yn baitio

Mewn prës nid iw'n prisio

Ar *Crydd* sydd yn crïo yn Dainio yn i Dŷ

Mae'r *Gwehydd* yn gweiddi

Ar *Rob wraig* yn rhegi

Mawr gwrnad a gŵyrni

Sy'n llosgi y mhôb llu

Mae'r *Cwriwr* yn egr am fater a fu

2

Mae'r *Barcer* dan boen ar Croen y mron cryn

Ar rynnw yn ddi rôch

Mae'r *Sadler* yn nadu ag yn canr am Brës côch

Yn brudd hel i gŵr mae'r *Gwfer* yn glwyfus

Anafus y rôd;

chos Prês newydd fydd beunydd yn hôd
 'r Ffidler segurlyd ar *Panwr* mewn penyd
 Llifwr rwi'n dwedyd yn embyd i nâd
 'r hên *Saer Meline* ar *Seiner* cry i fene
 Cowper pen dene drwg leisïe 'n y wlad
 Telyniwr lled ddiog afrowiog ei frâd
 'r Llifwr glân ystig ag ynte 'r *Saer Cerrig*
 weithwr y *Ferwig* aniddeg yn awr
 Taeliwr ysgymun ar *Ffeliwr* anhydun
 Doctor mewn dychryn yn wedyn i wawr
 daflu'r prês diffaeth aflanweth i lawr

3

'r *Gorddur* dangos yn damio yn ô dwymyn
 'n ddychryn i w ddawn
 elir un *Turnor* mewn ordor yn iawn
 'r *Sowgelder* gwych ar *Euruch* am rorian
 wrynfan oi co
 drwg pan ei gwelodd fe gwynodd y *Ga*
 Ysgubwr y *Simdde* ar *Prydydd* gwag fodde
 dorren yn ddarne
 yrrddyddie mae 'n ddwys
 aledwr a ganodd a dime ddâ gafodd
 an ni anodd ympiriodd y pwys
 y min fyrthio 'n farwedd
 awedd dan gwys
 a wragedd aflawen fy heb fedru Darllen
 thegi 'n bur filen mae Crôcbren mawr cry
 ho yn Dâd Bedydd i'r *Cweiniwr* cyfarwydd
 andraws ag afluwydd aflonydd i w lû
 o fo i radio nas delo mwy i dy

Saneuwr sy'n wir y welir dan alar
 Yn drin gar i dra na weliff o'n unlle
 Fawr ddime fo 'n ddâ
 Pob Crefft a phob gwaith
 fy ar unwaith yn raenio
 Yn Diawlio yn ô dynn
 Dan ddweudyd peth garw an hoyw ydi hyn
 Mae 'r bobl gythreilig na fynâ nhw gynnyg
 Un Brenin a Berwig aniddig y nôd
 Mae hyn yn anffortyn ni fynan nhw un *Delyn*
 Iw colaeth ai calyn ond c'wilydd o'i bôd
 Na roddant iw peniaeth wr glanwaith fwy gloch
 wel bellach mae dechre ail wneyd chwecheiniog
 Fe linied Cloriane a phwyfe'n hoff iawn
 Bydd etto'r hên ddamio bydd rhoyr ei gildio
 I gael ei hail gweinio ai llinio nhw'n llawn
 Rhag helynt ddi ordor pa gyngor a gawn?

5

Ow'r Chwecheiniog cam oedd ddinam ddaionus
 A hwylus o hŷd
 Sy am fyned i *Lundain* am landio mewn pryd
 I gael ei ail wneud rwi'n dweud yn fwy didwyl
 Bu 'n fyrbwyll y farn;
 Gwŷr mawr ai pwysodd nid ydoedd ond darn
 At werth dwy a Dime a gyredd chwech gore
 Mewn Clorian a phwyfe ryw ffasiwn go wael
 Bydd etto feldithio dan regi a than rwygo
 O waith bobl iw gario ai dreilio drwy drael
 Bu ganwaith ymolie y rholie wŷr hael
 Ni cheiff yr anghenog an chwech nac un geinio
 aeth

h hyn yn gynddeiriog afrowiog ddirâs
 fedd yr ofeiddyn arfwydu yn fydyn
 geiniog na ffyrlling iw galyn mae 'ngâs
 d etto'r hên weiddi
 mawr gledi am Chwêch glâs

Ellis Roberts.

FFARWEL Y BRENIN.

ARGLWYDD mawr ai wawr nesoled

Y Duw gore dâ eu drugaredd

d imi ddrÿch i edrych ynddo

wel'd marwolaeth yn trafaelio

bôdd *Ange* chwars chwerw

holl fwrwiad i'm rhoi 'n farw

taflu ir bêdd yn wael fy ngwedd

oes trugaredd ynddo

w yr gwir awdwr am gwaredo

ag fyrthio i ddialedd byth oi ddwyllo

pam i 'rwi mor galon galed

wi' heno a mi cyn hyned

drugien mlwydd a phedair blwydd

'r llywyd Arglwydd eurglod

ddallineb mawr dwyll hynod

Oduw 'rwi'n cwynfan o cisio canfod

2

Ow na welwn fod fy nyddio

edi dirwyn i flindere

A nad mor chwe blwydd imi heb ddarfon
 O'r hyn a henwodd *Dafydd* hynod
 'Rwi gan dwlled heddyw o 'foweth
 A'r dyn dall o enedigaeth
 O Arglwydd mawr gwna di 'n awr
 I'r loyw wawr oleuo
 Rannu Cydwybod hynod heno
 A wyl fy hanes wedi huro
 Dydi am ereodd or pridd un waith
 Pâr imi wled mae pridd eilwaith
 Ar fyrr gâ o Arglwydd dâ
 Trugarhâ mae 'n rhowyf
 O gwêl fi o 'fyweth ymma is Awyr
 Ar fyrthio ir dîdew bydew bydr

3
 Trugarhâ o Arglwydd wrtha
 Neu se dderfydd tros fyth am dana
 Nid oes ond' unig fâb Duw anwyl
 A eill mo'm gwarchod i'n y gorchwyl
 Fe ddichon droi yr cry arfog
 O dan y mronn o'r galon geulog
 A rhoddi'r Nê yn i lê a meddylic meddalion
 Ag beb dy allu *IESU* 'r cyfion
 Ni ddaw or poena byth ddibenion
 Meddala 'r graig mae 'r *Ddraig* yn ddrygion
 A gyr fi ar dirôedd yn flinderog
 Dan ddelo gwâc anesmwythau
 Paid a naccaw o Arglwydd
 Gwna fi'n gymwys hwylus hylwydd
 Rhag mynd ir gweiddi dros dragywydd

Tirion dwysog tyred IESU
 gowir awdwr im gwaredu
 wna imi gymrud siampl
 mgadw yn gyfan gyda gofal
 honfido mewn gwir fadrwydd
 lle y gogwyddai dros dragywydd
 lle ferth drwy sen a thrig y pren
 rau fi ymhen fy siwrne
 fydd edifer i mi 'r dyddie
 go canfod gwaelod gole
 i'n lledwybod mewn llwyd obaith
 e fâl y bydda ddýdd marwolaeth
 mo byth y bydd fy nyth
 wn adwyth hynodol
 el cyn fy marw mae imi ymrol
 ag mynd i loese toft aefol

4

Gwna imi ystyrio 'r nefol IESU
 ahar wlad y bydda i'n cartrefu
 pha gwmpsiini fyddai iw gadiu
 hen can mlynedd ir dýdd heddyw
 wn y bydd ar fyr o ddyddie
 mae fy llygaid ddau edylle
 Corph di hêdd ar lawr bêdd
 diweedd bydredd bydrus
 geiff fy esgryn ei gwasgaru
 mhridd y Fynwent rolfersyn
 hyn mor cwbl Arylwydd pured
 bydd yr Enaid mewn gwirionedd
 Ysbryd di un Duw trî
 laist im i'n fywyd

O Dduw gwîr gynal imi 'r gwynfyd
I gael dy nefol radol rydid

Ellis Roberts

Englynion

BLINDER cyfiawnder a fydd, i'm Henad
am hynny daw cystudd;
Rhag marw i'r garw gerydd:
Trugaredd Duw a gario'r dýdd.

Bzwedd y dois i'r bowyd; a buan
A baw fyddai hefyd;
Pe'i teimlid rwi'n fâw tomlyd
Bod y gair baw ydwa i gyd

Mae'r bedd ryfodd o ri, i'w berthyn
I'm borthi bydreddi;
Or pryfed a ddaw i'm profi:
Ond tyna 'r fan y bwyteir fi.

Ellis Roberts

D I W E D D